

Noter til supplerende oplysninger – Basisbudget 2024

kompostsubstrater for økologiske landmænd, og laver en økonomisk analyse af økologiske landmænds betalingsevne i forhold til gødningsværdien af komposten.

Projektet kommunikerer indsamlet viden i projektets aktiviteter til konsulenter, landmænd og myndigheder, som deles i artikler, på markvandring og på sociale platforme. Viden fra projektet indbygges desuden i Innovationscenter for Økologisk Landbrugs vidensunivers om kompost til økologisk planteavl. Projektet vil på kort sigt mindske klimaaftryk på minimum 264 kg CO₂ækvivalenter per hektar på bedrifter der anvender plantebaseret gødning i stedet for gødning fra animalske kilder. På lang sigt vil projektet mindske klimaaftrykket per person med 0,7 CO₂ækvivalenter

33. Markens motor – mikrobiel sammensætning og betydning af svampe/bakterie forhold i jorden **Innovationscenter for Økologisk Landbrug**

Formålet er at forbedre landmandens muligheder for at tilpasse sin produktion til fremtidens klima og samtidig gøre agerjorden mere robust og dyrknings sikker via øget forståelse for de komplekse sammenhænge mellem jordens mikrobielle samfund og dyrkningsforhold i jorden. Målet er at udvide eksisterende datagrundlag med jordens mikroliv og samhör-ende jordprøver og dyrkningsoplysninger og at undersøge betydningen af svampe/bakterie forhold i dyrkningsjorden.

Projektet består af tre delaktiviteter: 1. Data fra 100 marker og praktiske anvisninger. Der indsamles data og jordprøver fra op mod 100 økologiske og konventionelle marker, som en udbygning af eksisterende datasæt fra projektet "Markens mikrobielle samfund", hvor den mikrobielle sammensætning sammenholdes med en række dyrkningsforhold i marken. Der er fokus på dyrkningstiltag med potentiale for kulstofopbygning i jorden, fx tildeling af biogasgødning, kompost og afgræsningsarealer, hvor der er behov for viden om effekten på jordens mikrobiologi. Der laves praktiske anvisninger til landmænd. 2. Svampe/bakterieforhold. Der laves en undersøgelse af svampebakterie-forholdet i dyrkningsjorden, og betydningen for jordens kvalitet som dyrkningsmedie for markens afgrøder, og mikrobiologiens betydning for indlejring af kulstof i jorden. Dette gøres ved litteraturgennemgang og afprøvning af analysemetoder, som måler forholdet mellem bakterier og svampe i jorden. 3. Nye analysemetoder. For at gøre mikrolivsanalyser mere tilgængelige for landmænd afprøves flere nyere metoder til analyse af mikrolivet i jorden. Analyser beskrives og evalueres i samarbejde med jordekspertter med henblik på at gøre denne viden tilgængelig og praktisk anvendelig for landmænd.

Målrettede dyrkningstiltag til forbedring eller øgning af den mikrobielle diversitet i jorden vil potentielt kunne bidrage til øget kulstofindlejring i jorden med deraf følgende reduktion af klimaeffekter. Samtidig vil det kunne have en række positive effekter på dyrkningsforholdene bl.a. i form af forbedret jordstruktur, bedre vandholdende evne med nemmere etablering af afgrøder.

34. Forebyg manganmangel med et målrettet efterafgrødevalg **Innovationscenter for Økologisk Landbrug**

Formålet er at sikre manganforsyning til sensitive kornafgrøder under alle vækststadier. Projektet undersøger efterafgrødearter, der er relevante i dansk landbrug, med fokus på deres kapacitet og evne til at optage mangan samt eftervirkning/frigivelse af mangan til hovedafgrøden. Projektets effekter er udbyttegevinster opnået ved optimeret ressourceudnyttelse via et målrettet efterafgrødevalg, der bidrager til den nødvendige manganforsyning, og er med til at fremme en robust dansk kornproduktion.

Projektet er toårigt og indeholder 2 arbejds pakker (AP). I projektets første år (2024) foretages i AP1 en vidensindsamling om forskellige efterafgrødearter og deres kapacitet for optag af mangan og deres eftervirkning og frigivelse af mangan for at sikre manganbehovet i hovedafgrødens tidlige vækststadier. Baseret på vidensindsamlingen vil et udvalg af 15-20 forskellige efterafgrøder blive screenet og analyseret for deres manganindhold. I AP2 vil der herefter blive dyrket 3-5 udvalgte efterafgrøder i et kontrolleret potteforsøg, der vil belyse nedbrydningshastighed og manganfrigivelse til den efterfølgende vårbyg. Eftervirkningen evalueres desuden i 2-3 markforsøg (2024-2025), hvori vårbyggenes manganstatus måles, og udbytte og kvalitetsanalyse af kernerne bestemmes. Projektets resultater vil danne et solidt og fagligt velfunderet beslutningsstøtteværktøj for landmænd og konsulenter for valg af efterafgrødeart, der kan bidrage til at sikre kornafgrødernes manganbehov gennem alle vækststadier.

Projektet bidrager til økonomisk vækst beregnet ved en konservativt kalkuleret udbyttestigning på op til 10% i dansk landbrugs kornproduktion (ved mindsket grad af manganmangel) svarende til ca. 90.000 tons ekstra kerneudbytte til en merværdi af 180 mio. kr.; et kernemerudbytte, der direkte kan indgå som råmateriale til foder og konsum. Projektet medvirker desuden til landbrugets grønne omstilling via en optimeret ressourceudnyttelse af næringsstoffer med efterafgrøder som virkemiddel, samt en samfundsmæssig værdiskabelse i form af en mere robust og bæredygtig kornproduktion i dansk landbrug.

Noter til supplerende oplysninger – Basisbudget 2024

35. Klimarigtigt fødevarerprotein fra mikroalger dyrket på sidestrømme fra græsproteinframstilling. Next Generation Food – EXTEND

Innovationscenter for Økologisk Landbrug

Formålet er at skabe højværdi-fødevarer ingredienser fra mikroalger til humant konsum, dyrket på restprodukter fra igangværende produktion af græsprotein, der både reducerer klimaudledningen og øger indtjeningen ved græsproteinproduktion.

Målet er at udvikle og teste protein- og fedtstof ingredienser til humant konsum produceret af udvalgte mikroalger i tankanlæg på basis af græspulp og brunsaft fra græsproteinframstilling.

Projektet er søgt med støtte fra GUDP med en række institutter og virksomheder som aktører. Medfinansiering til Innovationscenter for Økologisk Landbrugs aktiviteter søges i nærværende projektansøgning. Projektet består af seks arbejds-pakker. Projektet opgraderer sidestrømme fra græsproteinanlæg til højværdi fødevarer ingredienser udvundet af mikroalger og dyrket i lukkede tanke.

Der udvælges mikroalge-stammer, der kan dyrkes på græspulp og brunsaft fra græsproteinproduktion og har attraktive egenskaber som fødevarer ingredienser. Græspulp og brunsaft forbehandles til et velegnet substrat for mikroalgedyrkning. Dyrkningen opskaleres i pilotanlæg (500 l.). De høstede alger forarbejdes til fødevarer ingredienser, som derefter testes i forskellige fødevarer applikationer. Projektets resultater og perspektiver formidles til landbrugs- og fødevarer sektoren.

Projektets effekter vil dels være en forbedret økonomi i at producere græsmarksafgrøder til proteinframstilling til gavn for både økologiske og konventionelle landmænd. Dels vil projektet give en klimaeffekt på mellem 49.500 tons og 163.500 tons CO₂-ækv. årligt ved at erstatte animalske ingredienser, plus den direkte effekt fra øget græsdyrkning. Effekten er beregnet på græsrester fra 2.000 ha. Der forventes en markant større effekt i takt med udbygning af kapaciteten til produktion af græsprotein til foder.

36. Strip cropping: improving biodiversity and crop resilience in organic farming (StripCrop)

Innovationscenter for Økologisk Landbrug

Formålet er gennem sribedyrkning at fremme agro-biodiversiteten i økologisk planteavl og dermed øge robustheden over for sygdomme og skadedyr i planteproduktionen og sædskiftet.

Målet er at udvikle et sribedyrkningssystem ved etablering, afprøvning og demonstration og herved dokumentere bæredygtigheden, også i forhold til gennemførlighed og økonomi.

I et samarbejde mellem Aarhus Universitet, Københavns Universitet, Nordic Beet Research, AgroIntelli og Innovationscenter for Økologisk Landbrug undersøges henover fire år, om et sribedyrkningskoncept er bæredygtigt for økologisk planteavl. Ved hjælp af videnskabelig dokumentation samlet på to forsøgsplatforme på henholdsvis ler- og sandjord, hvor sædskifterne er etableret, vurderes indflydelse på funktionel biodiversitet, agro-biodiversitet og udbytte. I begge systemer er en selvkørende redskabsbærer til rådighed. Samtidig vurderes og udvikles systemets gennemførlighed (tidsforbrug, praktiske udfordringer), indflydelse på jordfrugtbarhed (gødningstildeling, jordpakning) samt robusthed (udbytte stabilitet, behov for akut handling) og fleksibilitet (ændringer pga. årlig variation). I projektet er der fem arbejds-pakker. 1. Design af StripCrop-platforme. 2. Biodiversitet og skadedyr. 3. Biodiversitet og mikrobielle organismer samt svampesygdomme. 4. Agronomi. 5. Demonstration og formidling. Gennem demonstration og formidling, vil landbrugserhvervet kunne benytte sig af de positive resultater, som på sigt vil øge bæredygtigheden af økologisk planteavl samt bidrage til samfundsgoderne; landbrugets mangfoldighed og landskabsværdi, øget biodiversitet og øget afsætning af økologiske produkter ved gennemførelse af bidrage til "licence to produce".

Projektets effekt vil være, at der identificeres konkrete afgrødekombinationer, der på basis af positiv synergi kan øge udbytte og stabilitet i sædskiftet. Dette vil være basis for øget agro-biodiversitet på længere sigt.

37. Faglig opdatering af landmænd for at fremtidssikre økologisk produktion

Innovationscenter for Økologisk Landbrug

Formålet er at indsamle, producere og formidle ny og aktuel viden til økologiske landmænd, ligesom tidligere produceret viden efter behov opdateres og kvalitetssikres inden ny formidling, så det sikres, at landmanden får det bedst mulige beslutningsgrundlag og konstant øgede kompetencer, hvilket fremmer produktionen og øger det økologiske landbrugs konkurrenceevne.

Projektet er inddelt i to arbejds-pakker; 1: Opdatering og udvikling af ny landbrugsfaglig viden med praksisnær formidling og 2: Regler og vilkår, som formidles direkte til landmænd og deres rådgivere, når der sker ændringer eller er særlige

Noter til supplerende oplysninger – Basisbudget 2024

forhold, som landmanden skal være opmærksom på. Projektet behandler således en lang række emner inden for mange produktionsgrene, og i leverancerne fokuseres på rettidighed og tilgængelighed i forhold til slutbrugerne. Aktiviteterne vil være artikelskrivning, podcast- og videoproduktion samt udarbejdelse af dyrkningsvejledninger, faktaark, manual, udstilling mm. Alle materialer bliver gjort tilgængelige via Innovationscenter for Økologisk Landbrugs informationskanaler og andre aktuelle medier.

Projektet her skal bistå de økologiske landmænd i fortsat udvikling på deres bedrifter og styrke landbrugets robusthed, også økonomisk. Ændrede arbejdsgange, inddragelse af ny viden, optimering og udvikling kræver dels præsentation af den nyeste viden eller revitalisering af ældre viden på rette tid og sted i forhold til at flytte det landbrugsfaglige indhold på bedrifterne, dels opdateret viden og mulighed for at kontrollere, at regler og krav til økologer er overholdt.

38. Nutrient recycling for soil fertility and improved organic livelihood (Fertihood)

Innovationscenter for Økologisk Landbrug

Formålet er at øge ressourceeffektiviteten og udbytteneiveauet i økologisk afgrødeproduktion på en sådan måde, at den negative klimapåvirkning reduceres samtidig med, at dækningsbidraget forbedres. Målet er at optimere viden og formidling om næringsstofforsyningen og jordens frugtbarhed baseret på øget recirkulering fra landbruget og fra det omgivende samfunds næringsstof flow.

Dette projekt er en medfinansiering af Innovationscenter for Økologiske Landbrugs aktiviteter i et større forskningsprojekt "Organic RDD 6", der ledes af Aarhus Universitet. Der er yderligere deltagelse fra Københavns Universitet og kommercielle partnere fra HedeDanmark, DakaDanmark og Econet A/S. Innovationscenter for Økologisk Landbrug deltager som arbejdspakkeleder for AP3 og AP4.

Arbejdspakke 3: Rådgivning om jordfrugtbarhed og næringsstofoptimering. Med følgende indsatser: 1) Vurdering af de økologiske afgrødenormer, der arbejdes med i det mest udbredte planlægningsværktøj, MarkOnline. 2) Afprøvning af analysemetoder med fokus på balancer som for eksempel Albrect-Kinsey eller metoder fra udlandet vil blive gennemført i en benchmark. 3) Baseret på arbejdet i AP1 og AP2 og eventuelle nyformuleringer af økologiforordningens bilag 1, vil onlinekataloget "Værktøj til valg af gødninger til de økologiske marker" blive opdateret.

Arbejdspakke 4 har fokus på økonomi og klima ved at: 1) Kvalificere og kombinere de klima- og miljømæssige effekter, der ligger i en forbedret og mere præcis næringsstofforsyning med konsekvenserne for den økologiske landmands økonomi. 2) Teste klimaeffekter af forskellige gødningsstrategier i de nyeste værktøjer. 3) Beregne hele den økologiske sektors næringsstofbalancer med henblik på udviklingspotentialer og fordeling mellem landsdele og bedriftstyper.

Effekterne af projektet er, at de ambitiøse målsætninger om 25% mere økologisk areal på relativt kort sigt kan vurderes og understøttes med specifikke løsninger til, hvor de nødvendige næringsstoffer skal komme fra, og hvordan de bedst kan anvendes på de økologiske marker.

39. Udvikling af markedsmuligheder for grønne løsninger og bæredygtige produkter på internationale markeder Landbrug & Fødevarer

Hovedformålet med projektet er at skabe det stærkeste grundlag for en positiv og vækstorienteret afsætningsudvikling for fødevarerklngen. Målet er derudover at genskabe og videreudvikle markedsmuligheder og styrke fundamentet på de internationale vækstmarkeder med fokus på bæredygtige og grønne produkter og løsninger.

Fødevarerklngen er stærkt eksponeret og meget afhængig af den internationale udvikling. Hovedparten af væksten og indtjeningen stammer fra eksporten, som hæmmes af en verden præget af usikkerhed og ubalance.

Med afsæt i det øgede fokus på grøn omstilling og bæredygtighed skal fødevarerklngens styrkepositioner og grønne produkter og løsninger omsættes i øget afsætning og nye markedspotentialer i alle dele af værdikæden.

Verden er fortsat præget af spændinger, økonomisk afmatning og flere handelsbarrierer. Det forudsætter fokus, tilstedeværelse og agilitet i afsætningsindsatsen for at øge interesse, sikre effekt og skabe merværdi.

Et hovedelement i indsatsen er en genopbygning og videreudvikling af relationer. Det gælder i særlig grad på de asiatiske nøglemarkeder, som spiller en hovedrolle for udviklingen i fødevarerklngens samlede afsætning.

Konkret samles aktiviteterne om 5 hovedområder: 1. Grøn markedsudvikling på nye vækstmarkeder, 2. Officielle fremstød og markedsbesøg, 3. Styrkelse af den grønne markedsindsats i Asien, 4. Videreudvikling af markedspektiverne i Japan og 5. Delegationsbesøg, udstillinger og markedsevents.

Noter til supplerende oplysninger – Basisbudget 2024

En målrettet anvendelse af seminarer, workshops, events, markedsbesøg mv. ventes at udvikle afsætningen.

Projektet forventes på sigt at øge eksporten fra hele værdikæden og for fødevareklyngen som helhed. Der ventes gradvist opbygget opmærksomhed, viden, relation og præference for produkter og løsninger, som fører til merværdi og øget afsætning. Der er en særlig forventning om skabelsen af nye kontakter på fremtidige vækstmarkeder. Det forventes tillige, at projektet bidrager til at fastholde og udvide markedsrelationer og -adgang.

40. Udvikling af grøn omstilling og nye markedspotentialer på EU-markederne

Landbrug & Fødevarer

Hovedformålet med projektet er at udvikle og styrke afsætningen af landbrugs- og fødevarer på EU-markederne ved en fokusering på den grønne omstilling, bæredygtighed og fødevareklyngens styrkepositioner. Det opnås ved synligt, aktivt og målrettet at styrke markedscontakter og -muligheder ved målrettede markedsaktiviteter.

De europæiske markeder er afgørende for den samlede indtjening, vækst og eksportudvikling for fødevare-klyngen. Markederne stiller store krav til kvalitet, service og bæredygtighed. Det skaber nogle unikke muligheder for at bringe fødevareklyngens styrkepositioner inden for bl.a. bæredygtighed, økologi, klima og gastronomi i spil.

Efterspørgselsmønstrene er positivt påvirket af den fortsatte grønne omstilling. Samtidig er efterspørgslen præget af en anstrengt forbrugerøkonomi. Det indebærer et behov for at sætte målet ind med nye og spændende initiativer, som kan opretholde og skabe momentum for produkter og løsninger, som understøtter den grønne omstilling. Aktivitetsmæssigt fokuseres på seminarer, workshops, events og markedsbesøg.

For 2024 planlægges aktiviteter, som både kan opfylde målene om at øge afsætningen fra fødevareklyngen og tilgodese den grønne omstilling. Aktiviteterne koncentrerer sig i 3 aktivitetsområder: 1. Bæredygtighed og grøn omstilling – udvikling af nye markedspektiver i EU, 2. Styrkelse af den økologiske afsætning på de europæiske markeder og 3. Nye afsætningsmuligheder - udstillinger og markedsbegivenheder.

Aktiviteterne vil ofte være tæt forbundne og integrerede. Især hvis det lykkes at gennemføre officielle delegationsbesøg under ledelse af ministre eller medlemmer af Kongehuset på et eller flere af markederne.

Projektet forventes på sigt at øge eksporten fra fødevareklyngen. Der ventes gradvist opbygget opmærksomhed, viden, relation og præference for produkter og løsninger, som fører til flere markedscontakter og øget afsætning. Det forventes tillige, at projektet bidrager til at fastholde og udvide markedsrelationer og -adgang.

41. Økologisk vækst og udvikling i dagligvarehandlen

Landbrug & Fødevarer

Projektets formål er at bidrage til at styrke salget af økologiske fødevarer i dagligvarehandlen for at skabe nye vækst- og markedsmuligheder for landbruget og fødevarevirksomheder. Dette skal ske ved, at beslutningstagerne i dagligvarehandlen og virksomheder får viden om det økologiske markedspotentiale og økologiens fordele, og derved får værktøjer til at bidrage til at skabe en push-effekt i markedet.

Dagligvarehandlen oplevede i 2022 en tilbagegang i det økologiske salg på ca. 3% målt i værdi, mens den totale volumen faldt med ca. 10%, og tendensen fortsætter i 1. halvår af 2023. Økologi er en vigtig del af den grønne omstilling af fødevareerhvervet, og derfor skal branchen gøre en fælles indsats, så dagligvarehandlen igen får motivation for, viden om og inspiration til, hvordan de udnytter økologiens styrkepositioner og værdier. Det er beslutningstagerne bredt i dagligvarehandlen, der skal påvirkes, så de økologiske fødevarer igen bliver synlige og udbuddet af varianter øges. Projektet er fordelt på fem arbejdsopgaver (AP), hvor AP1 og AP2 danner grundlaget for arbejdet i de resterende AP'er. Alle AP'er flettes sammen, så budskaber, viden og inspiration rammer branchen bredt og understøtter landbrugets og virksomhedernes afsætning af økologiske fødevarer:

- Ny viden skaber vækst- og markedsmuligheder til hele fødevareerhvervet.
- Økologisk inspiration og ny viden til dagligvarehandlens beslutningstagerne.
- Gør de økologiske budskaber og værdier synlige, så forbrugerne vælger økologien til
- Next practice – bliv klar til forbrugernes nye krav og forventninger til økologien

Projektets aktiviteter er fordelt over hele projektperioden for en kontinuerlig påvirkning og opmærksomhed på økologiens styrkeposition hos målgrupperne, og det bidrager til en forventet vækst i 2024 i dagligvarehandlen på 5% svarende til en estimeret værdi på 16,8 mia. kr. samt et øget udbud af økologiske fødevarer på dagligvarehandlens hylder.

Noter til supplerende oplysninger – Basisbudget 2024

42. Økologisk vækst og udvikling i foodservice

Landbrug & Fødevarer

Projektets formål er at bidrage til en øget økologisk afsætning i foodservicebranchen ved at give målgrupper i foodservice ny brugbar viden og værktøjer. Dette skal ske igennem 3 forskellige indsatser:

1. ØKO-inspiration og formidling: Indsatsen vil samle professionelle køkkener i forskellige netværk med rig mulighed for at erfaringsudveksle og få ny viden omkring økologien. Indsatsen omfatter 4 netværksmøder samt afviklingen af et køkkenfagligt spor i forbindelse med ØKO-markdag 2024, som vil bringe målgruppen tættere på det økologiske landbrug.

3.ØKO-løsninger: Udbredelse og deling af ØKO-viden: De mange gode ØKO-løsninger skal udbredes bredt i foodservicebranchen gennem en dedikeret indsats på 4-6 grossistmesser eller temadage, til en brancheaften for aktører indenfor foodservice, gennem udgivelsen af en digital markedsrapport for foodservice og ved at uddele ØKO-prisen 2024 til et økologisk fyrtårn.

Projektets aktiviteter vil bidrage til kontinuerligt fokus på økologi hos grossister og professionelle køkkener, og vil understøtte udviklingen af en mere grøn, bæredygtig og økologisk foodservicebranche. Projektet vil bidrage til den fortsatte økologiske vækst i hele foodservicebranchen og bidrage til en økologisk vækst i 2024 på anslået 7% i foodservicebranchen (offentliggøres ca. 1. okt. 2025 af Danmarks Statistik).

43. Hvedeforædling for sortsblandinger for øget udbytte og udbyttestabilitet

Aarhus Universitet

Formål: At estimere den genetiske sammenhæng mellem udbytte af hvede når sorter dyrkes henholdsvis som enkeltsorter og i sortsblandinger. Udbyttepotentialet for de enkelte hvedesorter forventes at være forskelligt afhængig af om de anvendes i en sortsblanding eller dyrkes enkeltvist.

Aktiviteter: TystofteFonden er ansvarlig for den Danske sortsafprøvning og siden 1994 har der været anvendt sortsblandinger af hvede som referencesort i sortsafprøvningen. Udbyttedata fra disse afprøvninger vil blive anvendt sammen med genotypningsdata af hvedesorter og -linjer stillet til rådighed af forædlingsfirmaet Nordic Seed. Ved at kombinere genotypningsdata for hvedesorterne med udbyttedata kan de vi estimere genetiske korrelationer mellem udbytte af sorter når de dyrket i renkultur og i sortsblandinger. De genetiske korrelationer vil være en gevinst for hvedeforædlingen i bestræbelserne på at imødekomme fremtidens behov for bedre og mere robuste sortsblandinger til gavn for de danske landmænd. På baggrund af analyserne vil vi foreslå en anbefalet genetisk profil for sortsblandinger, der forventes at giver størst muligt udbytte og udbytte stabilitet.

I de multitrait-modeller, som skal anvendes, vil ligeledes indgå korrektion for miljøeffekter på tværs af lokalitet og år. Derved kan de såkaldte GxE-effekter estimeres, som danner grundlag for at undersøge forskellige sortsblandinger for deres genetiske udbytte-potentiale og -stabilitet på tværs af år og lokaliteter i Danmark. For at maksimere den genetiske gevinst over tid for sortsblandinger vil vi udvikle et selektionsindeks for udbytte baseret på dyrkning i såvel renbestand og i sortsblanding af de forskellige hvedesorter.

Effekter: Resultaterne fra projektet vil give 1) øget forædlingsfremgang for sortsblandinger, 2) ny viden om hvorvidt sortsblandinger har øget udbyttestabilitet i forhold til rene sorter, 3) et avlsværdital for sorter når de anvendes i sortsblandinger 4) anbefalet genetisk profil for sortsblandinger 5) et kombineret selektionsindeks for forædlingsværdier for sortsblandinger og enkelsortsdyrkning

44. Future Food

Fagligt Fælles Forbund 3F

Future Food har siden 2018 arbejdet på at sikre den bedste arbejdskraft til jordbrugs- og fødevarerhvervet. Med afsæt i en stærk digital kampagne er Future Foods målsætning at rebrande og styrke fødevareklyngens image over for de 13-25årige og øge målgruppens kendskab og interesse ift. uddannelse og job i fødevareklyngen, for i sidste ende at forbedre optagetallene for fødevarerbranchens uddannelser både eud-hovedforløb, mellemlange og videregående uddannelser.

Dette kræver en langsigtet strategisk indsats. Optagetallene for 2021 og primo 2022 viste, at flere uddannelser var på rette vej, MEN de seneste tal på de videregående uddannelser peger meget nedad. Heldigvis lidt mindre nedad på jordbrugs- og fødevarerområdet end gennemsnittet, men ikke desto mindre er det klart, at med lavere søgning generelt og faldende ungdomsårgange i øvrigt er det centralt, at de unge fortsat ansøres til at rette blikket mod uddannelse og karriere i fødevareklyngen.

Noter til supplerende oplysninger – Basisbudget 2024

Kampagnen har en stærk digital platform via sin hjemmeside og sociale medier, hvor kampagnen eksponeres for målgruppen. Den digitale indsats vil fortsat være hovedaktiviteten med digital annoncering på målgruppens foretrukne sociale kanaler.

Den digitale kampagne er allerede en succes med en benchmark, der ligger over lignende initiativer. I 2021 fik vi foretaget en evaluering af kampagnen, der viste, at 40 pct. af målgruppen havde mødt kampagnen, og halvdelen "synes godt" eller "meget godt" om den. 35 pct. var "hverken/eller". Samtidig fremhæver målgruppen, at det der tiltalte dem ved kampagnen, var dens fokus på bæredygtighed, miljø samt at den er respektfuld. Samme undersøgelse viste også, at der er en øget interesse for fødevarerklængen blandt de unge, og at de unge søger mere information og viden om uddannelserne. Dog er der stadig behov for øget kendskab til erhvervsuddannelserne og flere af de videregående uddannelser.

Future Foods kerne er digital, men har de senere år udviklet og afholdt fysiske aktiviteter, bl.a. afholdes i dette efterår en FødevarerCamp målrettet de tekniske lærlinge, som vi skal ansporet til at vælge virksomheder i fødevarerklængen, Desuden har vi udviklet forskellige aktiviteter og koncepter for grundskoleniveauet på bl.a. Skills og forskellige folkemøder. Der er fortsat behov for at møde de unge i den fysiske verden. Med det fysiske møde kan vi fastholde målgruppen lidt længere tid end den, som den digitale scene tillader.

Ved gennemførelse af aktiviteterne forventer vi at realisere projektets mål om at øge kendskabet og interessen for erhvervsuddannelser samt job og karrieremuligheder og ikke mindst optaget på uddannelser, der knytter sig til beskæftigelse i erhvervet. Med "40-40-20 ambitionen og 5 procentsmålet" vil vi opnå, at 40 pct. af målgruppen kender branchens uddannelsesmuligheder, 40 pct. af målgruppen kender branchens job- og karrieremuligheder, og 20 pct. af målgruppen har interesse i fødevarerbranchen. Det skal bidrage til at indfri målet om at øge uddannelsesoptaget med 5 pct. point i 2024 ift. 2021. Dertil kommer, at det er målet at fastholde besøgstal på sitet på 2021-niveau. Ambitionerne er sat pba. af mindre budget, sammenlignet med tidligere, samt de nyeste erfaringer og evaluering.

Effekten af projektet for perioden 2021 – 2024 vil blive evalueret primo 2025 i forbindelse med afrapportering med fokus på de fremlagte målpinde om øget optag på uddannelser, styrket kendskab og interesse samt digitale kampagneaktiviteter.

45. Best Practice -sunde bigård med optimal bi-velfærd

Danmarks Biavlereforening

Formålet er at sætte fokus på hvordan biavleren kan sikre sunde bigårde med god dyrevelfærd for bierne og forstå hvordan bierne udnytter nærområdet, inkl. naturtiltag i landbrugslandet. Det sker ved udvikling af Best Practice for sunde bigårde med god velfærd for bierne, som et værktøj til at sikre produktiviteten og markedsføringen af biavlprodukter, samt et monitoringsbigårdskoncept, som vurdering af naturtiltags gavnlige effekter for bierne.

Projektet består af tre arbejdsplaner (AP1, 2 og 3), som sammen skal skaffe viden og værktøjer, til at udvikle en Best Practice model, der skal hjælpe danske biavlere til driftsformer der sikrer sunde bier med god dyrevelfærd. Arbejdsplanerne hænger sammen på følgende måde:

AP1 er den basale dataindsamling i en række monitoringsbigårde, som ligger til grund for de videre analyser og modeludviklinger dels i AP2, men også direkte til den overordnede velfærdsanalyse og model i AP3. Samtidig giver den mulighed for at udvikle en monitoringsbigårdsmode, som kan udnyttes i andre situationer hvor man f.eks. ønsker at undersøge effekterne af naturtiltag i landbruget.

AP2, som handler om udvikling af en varroapopulationsmodel, vil så arbejde videre på varroa data fra AP1 til en varroamodel, som giver biavlere mulighed for et forbedret beslutningsgrundlag for deres varroabekæmpelsesstrategi (beslutninger) og driftsteknik af bifamilierne. Målet er mere sunde bier.

AP3 samler det hele i en overordnet analyse og Best Practice beskrivelse af hvordan danske biavlere kan sikre sunde bier, specielt i forhold til varroaproblemer, og samtidig sørge for god dyrevelfærd i driften. I denne arbejdsplan ligger også en stor del af formidling til biavlere og til kunder og anden offentlighed.

Projektets resultater forventes at kunne føre til reducerede tab af bifamilier og derved større produktion og bedre indtjening for danske biavlere. Samtidig forventer vi at øget fokus på dyrevelfærd vil kunne bruges i markedsføringen af biavlprodukter i fremtiden.

Noter til supplerende oplysninger – Basisbudget 2024

Fra nr. 46 og frem

Der er tale om tilskud til projekter støttet af Promilleafgiftsfonden via tilskud til produktionsafgiftsfondene.

1. Svineafgiftsfonden.
2. Mælkeafgiftsfonden
3. Kvægaafgiftsfonden
4. Fjerkræafgiftsfonden
5. Kartoffelafgiftsfonden
6. Frøafgiftsfonden
7. Sukkerroefgiftsfonden
8. Hesteafgiftsfonden

Der henvises til produktionsafgiftsfondenes budgetter for en nærmere beskrivelse af midlernes anvendelse. Tilskudsmodtagerne hos produktionsafgiftsfonden fremgår af Promilleafgiftsfondens budget. Af produktionsafgiftsfondens budget fremgår tilskudsmodtagere og projekttitler.